



## SANATORIYLAR ISHINI AVTOMATLASHTIRISH: BRON XIZMATI VA UNING STRUKTURASI

<sup>1</sup> Ne'matov Nizom Ismatullayevich, <sup>2</sup> Rustamov Timur Rashidovich

<sup>1</sup> Samarqand Davlat Tibbiyot universiteti assistenti

<sup>2</sup> Samarqand Davlat Tibbiyot universiteti talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7227926>

### ARTICLE INFO

Received: 03<sup>rd</sup> October 2022

Accepted: 10<sup>th</sup> October 2022

Online: 19<sup>th</sup> October 2022

### KEY WORDS

Bronlashtirish tizimlari,  
sanatoriy, sog'liqni saqlash,  
qulaylik sharoitlar,  
innovatsiyalar.

### ABSTRACT

*Ushbu maqolada sanatoriy sohasida masofaviy tarzda xizmatlardan foydalanish va ularni oldindan bronlashtirish tizimlari haqida so'z yuritiladi.*

**Kirish:** Bugungi kunda dam olish maskanlari tobora ko'proq o'zlarining asosiy biznes jarayonlarini avtomatlashtirish zarurati haqida o'ylashmoqda: xonalar soni va bron qilish bilan ishlash, tibbiy xizmatlarni rejalashtirish va hisobga olish, ovqatlanish bo'limini avtomatlashtirish va boshqalar.

**Usullari:** Umuman olganda sanatoriya biznesi oddiy bizneslardan farqli hisoblanib, uni uchta birida bo'lgan biznes turi deb atasa bo'ladi: mehmonxona, tibbiyot muassasasi, parhez ovqatlanish restorani. Shu o'rinda savol tug'iladi: Sanatoriyalarda texnik xizmat ko'rsatishni sodda va o'ziga jalb qiluvchi, hisobotlarni esa shaffof va avtomatik boshqarishni ta'minlaydigan tizimni jahon bozorida bo'lgan qizqarli va mukammal dasturiy vositalar ichidan qanday tanlash mumkin? Birinchidan, ixtiyoriy tashkilotdagi tartibsizlikni osongina avtomatlashtirish mumkin emasligini aniq tushunishimiz kerak. Avtomatlashtirish tizimini joriy qilish esa o'z o'rnida sanatoriyadagi

tartibsizlikni tartibga solish uchun juda ko'p kuch sarflashni talab qiladi: xonalar sonining batafsil xaritasini tuzish, xizmatlarni strukturasi, barcha narxlar ro'yxatini aniqlashtirish, xodimlarning mehnat reglamenti qoidalarini joriy etish, ish olib borish siyosatini aniq qilib tizimlashtirish va boshqalar.

Ikkinchidan, kompyuterlar (yoki mutaxassislar uchun smartfonlar) sotib olish, tarmoqni sozlash, serverlarni o'rnatish kabi qo'shimcha xarajatlar qilish, sanatoriya xodimlaridan tizimda ishlashni o'rganishdan ham boshqa oldindan yaratilgan bir qancha jarayonlarni bog'lashni bilish talab etiladi.

Shunday qilib, avtomatlashtirish tizimini joriy qilish orqali siz sanatoriyning barcha xodimlari moslashadigan yangi biznes formatini olasiz. Shu sababli, avtomatlashtirish tizimidagi har qanday o'zgarish moliyaviydan tashqari, ko'p jihatdan mashaqqatli va qimmat jarayondir. Shunday qilib, avtomatlashtirish tizimini tanlash juda jiddiy jarayon hisoblanadi.



Avtomatlashtirish tizimini tanlashda quyidagi asosiy mezonlari foydalangan ma'qul:

1. Agar sizda bir nechta sog'lomlashtirish maskanlari mavjud bo'lsa, ular bitta tizim tomonidan avtomatlashtirilgan bo'lishi kerak. Aks holda, xizmat ko'rsatishning yagona standartlari va umumiy hisobot tizimini shakllantirishda qiyinchiliklarga duch keladi. Sanatoriylardagi holatni butun tarmoq bo'ylab tezda ko'rishning iloji bo'lmaydi, siz ma'lumotlarni o'zingiz qo'lda shakllantirib borishingizga to'g'ri keladi. Turli sanatoriylarning shifokorlari turli dasturlarda ishlaganda, bunday notekis avtomatlashtirish natijalarni yetarli darajada taqqoslashga imkon bermaydi.

2. Ishlab chiqaruvchida tayyor onlayn-bron qilish moduli mavjud bo'lishi o'ta muhimdir. Shunda siz raqamli (xona) fond avtomatlashtirilishi bilanoq bron qilish bo'yicha menedjerlar yollamasdan (menedjerlar xizmatidan foydalanmasdan) o'zingizni agentlik tarmog'ini va mijozlarni qulay savdo sistemasi bilan ta'minlovchi to'laqonli va "rivojlangan" turoperator sifatida namoyon qila olasiz.

3. Asosiy biznes jarayonlarini avtomatlashtirish tizimlari (hech bo'lmaganda tibbiyot va xonalarni boshqarish kontekstida) bitta ishlab chiquvchi tomonidan amalga oshirilishi juda ma'qul va boshqa ishlab chiquvchilarning dasturlari (restoran, buxgalteriya hisobi va boshqalar) bilan tayyor va tasdiqlangan integratsiya mavjud bo'lishi kerak. Bu tizimning ishlashi davomida, ayniqsa, takomillashtirish zarurati tug'ilganda vaqt, pul va asablarni tejaydi. Ikki xil ishlab chiquvchini bog'lash kerak bo'lgan vaziyatga duch kelgan har bir

kishi nima haqida gapirayotganimni tushunadi.

4. Ishlab chiquvchidan mahsulotining eng so'nggi versiyasini qancha vaqtga o'rnatish (amalga oshirish muddati) haqida so'rashni unutmang. Real hayotda qanday tizimni berayorgan effektini ko'rish uchun tizimni allaqachon joriy qilganlarga borib kurish muhim hisoblanadi.

5. Sanatoriylarda avtomatlashtirishning bir necha mustaqil, integratsiyalanmagan "hayot" sistemalarini ko'rib chiqish mutlaqo mumkin emas. Bu sizning hayotingizni yengillashtirish o'rniga aksincha chalkashtiradi.

6. Albatta, mahalliy ishlab chiquvchilar bilan ishlash yaxshiroq, chunki siz tizimni ekspluatatsiya qilish va takomillashtirish bilan ko'p yillar davomida ular bilan muloqot qilishingiz kerak bo'ladi. Ko'p narsa o'zaro tushunish va samaradorlikka bog'liq.

7. Ishlab chiquvchidan keyingi texnik yordam, versiya yangilanishlari va yaxshilanishlar qanday amalga oshirilishini haqida ma'lumotlarni talab qilib olish kerak.

8. Avtomatlashtirish tizimini joriy etish bosh direktor va sanatoriy egasining nazorati ostida bo'lishi kerak. Amalga oshirishni loyihalash va amalga oshirishda asosiy biznes jarayonlari uchun mas'ul bo'lgan o'z sohasidagi eng professional kuchli mutaxassislar jalb qilinishi zarur.

**Natijalar:** Avtomatlashtirish tizimini joriy qilishdan nimani kutish mumkin va nimalar talab qilinadi?

Hayotiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, avtomatlashtirish tizimi joriy etilgandan so'ng darhol (agar u to'g'ri amalga oshirilgan bo'lsa, albatta) sanatoriylarda ham yo'llanmalar, ham qo'shimcha tibbiy xizmatlardan tushadigan daromad oshadi. Albatta, ishlab chiquvchilar buni sizga



kafolatlay olmaydi, chunki ko'p narsa sizga bog'liq bo'ladi. Agar siz yangi vositalarni qo'llasangiz, xodimlar o'qitiladi, tayyorlanadi va rag'batlantiriladi, munosib natijalar bo'ladi.

**Munozara:** Menejerlar va buxgalteriya bo'limlari tomonidan tariflar qo'llanilishi hamda xonalar va tibbiy xizmatlardan foydalanish ustidan qattiq nazorat o'rnatish talab etiladi.

Tizim (u bilan birga siz ham) tur narxiga qaysi protseduralar kiritilganligini va qaysilari qo'shimcha to'lovni talab qilishini ko'rishi kerak.

Naqd pulni qabul qilish bilan birga olib boriladigan barcha kompyuter operatsiyalari fiskalizatsiya qilinishi kerak, ya'ni bu kompyuter operatsiyalari kassa apparati orqali fiskal chekni chop etish bilan birga olib borilishi kerak.

Mijozlarga xizmat ko'rsatish imkoniyatlari. Xodimlar uchun tizim dastlab qulay bo'lmaydi va ular sizga bu ma'lumotni har qanday tarzda etkazishadi. Albatta, ishlab chiquvchilarga tizimni takomillashtirish uchun aniq texnik topshiriqni tayyorlash uchun vaqt kerak bo'ladi.

Siz, ofisida o'tirgan yoki ish safari bo'lgan, har qanday davr uchun joriy daromad, sotish hajmini ko'rish kerak, va qancha xonalar ta'mirlash, qancha mehmonlar rejalashtirilgan, qaysi xodimlar narxлари ro'yxatiga mos bo'lmagan tariflarni joriy qilgan.

Sizning xodimlaringiz ilgari ishlatilgan ko'plab jurnallar, noutbuklar va stikerlarni tashlab yuborishlari kerak.

Nihoyat, turli bo'linmalardan kelgan ma'lumotlarni qo'shishingiz mumkin. Bundan tashqari, bu haqda hech kim so'ramadi. Endi hech kim sizni alday olmaydi (tasodifan yoki qasddan).

Sizning mehmonlaringiz muayyan rejalashtirish idorasida o'zlarining protseduralari rejasini oladilar. Ular davolanish uchun ro'yxatdan o'tish uchun barcha sanatoriyaning ishlatishlari shart emas. Siz xizmat ko'rsatuvchi xodimlar bilan hisob-kitoblar va mijozlarning pul hisob-kitoblarini bekor qilasiz.

Sizning ma'murlaringiz mehmonni, uning xohish - istaklarini, avvalgi poygada qancha pul qoldirganini, qanday turdagi mehmonlarni-VIP-mijoz yoki kiruvchi mehmonni ko'rganini ko'radi va u bilan qanday ishlash kerakligi haqida xulosa chiqarish.

Sizning rezervasyon bo'limingiz mijozlar va agentlar bilan ishlashdan haftalik yopilish o'rniga bir tugmani bosish bilan bir oy davomida amalga oshiriladigan hisobotni amalga oshiradi.

Oziq-ovqat do'konida qancha pul sarflaganingizni hayron qoldirasiz, chunki ular tashrif buyuruvchilar va mehmonlar soni haqida ishonchli ma'lumotga ega emaslar.

Bir so'z bilan aytganda, hayot boshqacha bo'ladi. Bir oy o'tgach, siz avtomatlashtirish tizimidan qanday qilib avval omon qolganligini tasavvur qila olmaysiz.

**Xulosa:** Odatda, sanatoriyning sezilarli arzonligi tufayli ular mustaqil rivojlanishga qaror qilishadi. Oxir-oqibat, ular bu loyiha bilan yillar davomida azoblanib, unga pul, kuch va asabni investitsiya qilishni davom ettirishadilar. O'z-o'zidan yozib olish tizimi hech qachon bozor rahbarlaridan yaxshiroq va arzonroq bo'lmaydi. Bunday tizimlarning sotuvchilari o'z mijozlari o'rtasida rivojlanish xarajatlarini taqsimlashlari va etakchi sanoat amaliyotlari va tendentsiyalari haqida bilimga ega bo'lishlari sababli, bunday mahsulotlar turli xil sanatoriylar



ishini oldinga suradi, ular raqobat muhitida va rivojlanish sabablari noyob endemiklarga qaraganda ancha ko'pdir. Shuni ta'kidlashni istardimki, ushbu materialda men uning mutlaqligini talab

qilmasdan o'z fikrimni bildiraman. Umid qilamanki, uni o'qib bo'lgach, sanatoriylar rahbarlari avtomatlashtirish tizimini tanlash uchun zarur bo'lgan tahlil va tahlil qilish uchun algoritmgaga ega bo'ladilar.

## References:

1. Ne'matov, N. I. TIBBIY VEB SAYTLAR YARATISH SAMARADORLIGI.
2. Malikov, M. R., Rustamov, A. A., & Ne'matov, N. I. (2020). STRATEGIES FOR DEVELOPMENT OF MEDICAL INFORMATION SYSTEMS. *Theoretical & Applied Science*, (9), 388-392.
3. Berdiyevna, A. S., & Olimjonovna, T. F. (2022). INNOVATIVE APPROACHES IN THE EDUCATION SYSTEM TO INCREASE YOUTH PARTICIPATION. *Web of Scientist: International Scientific Research Journal*, 3(3), 674-677.
4. Esirgapovich, K. A. (2022). THE EASIEST RECOMMENDATIONS FOR CREATING A WEBSITE. *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal*, 10(2), 758-761.
5. Toxirova, F. O., Malikov, M. R., Abdullayeva, S. B., Ne'matov, N. I., & Rustamov, A. A. (2021). Reflective Approach In Organization Of Pedagogical Processes. *European Journal of Molecular & Clinical Medicine*, 7(03), 2020.
6. Nabiyeva, S. S., Rustamov, A. A., Malikov, M. R., & Ne'matov, N. I. (2020). Concept of medical information. *European Journal of Molecular and Clinical Medicine*, 7(7), 602-609.
7. Nabiyeva, C. C., Abdullaeva, S. B., Shukurov, L. E., & Nabieva, I. C. (2021, March). DIRECTIONS OF STANDARDIZATION IN MEDICAL INFORMATICS. In E-Conference Globe (pp. 317-320).
8. Kubaev, A. E., Abdullayeva, S. B., Malikov, M. R., & Khudoikulova, S. N. (2021). Methods and scope of creating a database in ms access ms access program in medical and biological planning and creation of a database to store information, go to the theme of the practical lesson modules in the system online. *ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal*, 11(3), 779-792.
9. Adizov, A. A., Nabiyeva, I. S., & Abdullayeva, S. B. (2021). GENERAL TECHNOLOGICAL REQUIREMENTS FOR MIS. INTEGRATION OF INFORMATION STREAMS. *THEORETICAL & APPLIED SCIENCE Учредители: Теоретическая и прикладная наука*, (12), 1001-1006.
10. Кубаев, А. Э., Бахрамов, Р. Р., & Абдуллаева, С. Б. (2021). ТИББИЙ ТАСВИРЛАРНИ ТИББИЁТДАГИ АҲАМИЯТИ. *Academic research in educational sciences*, 2(12), 872-877.